

تراکم کاشت (plant density)

مهندس عباس خلخالی
کارشناس مجتمع تحقیقات کاربردی و تولید بذر
شرکت توسعه کشت دانه های روغنی

یکی از عوامل بسیار مهم جهت تعیین عملکرد در محصولات زراعی، موضوع تعداد گیاه در واحد سطح بوده که در واقع همان تراکم گیاه می باشد. در واقع هنگام بررسی اجزای عملکرد در گیاهان زراعی آنچه که در ابتدا باید تعیین گردد تراکم و تعداد بوته گیاه می باشد. عواملی که در تعیین میزان بذر و تراکم گیاه تاثیر گذار می باشد عبارتند از:

- حجم گیاه : گیاهانی که دارای حجم زیادی هستند و پوشش گسترده دارند بطوریکه ارتفاع بوته و توسعه افقی برگها وریشه در آنها زیاد است و همچنین گنک یا هانی که دارای غدد زیر زمینی می باشند مانند سبب زمینی، در خصوص آنها می بایست مقدار بذر و در نتیجه تراکم بوته در واحد سطح را کمتر انتخاب باید کرد. در سیستم های زراعی معمولا تراکم بوته با طول دوره رشد گیاه رابطه معکوس دارد. یعنی هرچه گیاه دیررس تر باشد به سبب افزایش ارتفاع و حجم اندامها تراکم را کمتر در نظر می گیرند. بدین سبب تراکم کاشت گیاهان رشد نامحدود را کمتر از گیاهان رشد محدود در نظر می گیرند
- قدرت ترمیمی گیاه: گیاهان زراعی که قدرت ترمیمی و جبران شرایط نامطلوب را دارند عبارتند از:
- ارقام با رشد نامحدود که به شیوه منحصر به فردی از طریق تولید ساقه های بلند تر و تکثیر ساقه های فرعی این قابلیت را داشته که کاهش تراکم گیاهی را جبران نماید.
- گروهی از تیره غلات که دارای رشد علفی بوده و دارای ساقه های خزننده هستند مصرف بذر آنها را به نسبت کمتر باید به کار برد
- گیاه پنبه با تولید ساقه های جانبی توانایی داشته تا در صورت کاهش تعداد بوته این نقیصه را جبران نماید
- در گیاه یونجه و گندم که دارای توان تولید ساقه فرعی یا پنجه از طوقه را دارند مقدار تراکم مطلوب را با تولید ساقه در واحد سطح ارزیابی میکنند. در این نوع گیاهان هرچه شرایط نامساعد تر شود از قدرت ترمیمی گیاه کلمته می گردد. لذا نقش تراکم بوته بر روی راندمان تولید گیاه افزایش می یابد. به منظور جبران شرایط نامساعد باید میزان بذر را افزایش داد. در کشت تاخیری زراعتهای پاییزه و بهاره وحتى کشت بسیار زود محصولات بهاره، باید میزان بذر جهت حصول تراکم مطلوب افزایش یابد.